GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 438243	Behandeld in **commissies en raad**	
	Datum beeldvormende commissie *	
	Datum oordeelvormende commissie *	
	Datum besluitvormende raadsvergadering	21-10-2026
	Opsteller	B. Ensing
	Telefoonnummer	0629448539

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Schoolbesturen CVO Noord- en West-Fryslân en OVO Fryslân-Noord gaan samen

Te besluiten om

1. Goedkeuring te verlenen aan de juridische fusie tussen de beide schoolbesturen voortgezet onderwijs, waarbij de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord- en West-Fryslân (hierna: CVO-NWF) zal optreden als 'verdwijnende stichting' en Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Fryslân-Noord zal optreden als 'verkrijgende stichting' en onder de nieuwe naam Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân het vermogen van CVO-NWF verkrijgt.
2. Goedkeuring te verlenen aan de statuten van Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân conform het finaal concept.

Inleiding

De besturen van CVO Noordwest-Fryslân en OVO Fryslân-Noord hebben het voornemen om bestuurlijk te fuseren en één nieuwe samenwerkingsstichting te vormen. Hiermee sorteren de besturen voor op de demografische krimp van het aantal leerlingen welke al een tijd gaande is. De prognose is dat het totaal aantal leerlingen in het voedingsgebied (Fryslân-Noord) van CVO en OVO in 2036 circa 20% lager ligt dan in 2016. Ook speelt het oplopende tekort op (onderwijs)arbeidsmarkt verder op in de regio. Om de huidige diversiteit aan scholen, de spreiding van de locaties en de twee verschillende signaturen (openbaar en christelijk) in de toekomst te kunnen behouden, is samenwerking tussen de twee koepels volgens hen noodzakelijk. De koepels hebben onderzocht in welke samenwerkingsvorm dit het best kan en zijn tot de conclusie gekomen dat een besturenfusie sterk de voorkeur geniet. Daarop is op 2 juli 2025 een intentieverklaring getekend door de partijen. De stichtingen hebben het voornemen op 9 oktober 2025 via een raadsbrief (zie bijlage 6) ook actief kenbaar gemaakt aan de betrokken gemeenten.

Gemeentelijke rol

De gemeente speelt in dit traject een rol als betrokken overheid en als hoeder van het openbaar onderwijs. Op grond van artikel 3.31 lid 3 onder i van de Wet Voortgezet Onderwijs (WVO 2020) is het advies van het college van burgemeester en wethouders daarom vereist als onderdeel van de Fusie Effect Rapportage (FER) die bij het ministerie wordt ingediend door de fuserende partijen. Bij het wegen en beoordelen van het verzoek is de leidraad van de VNG[1] gehanteerd en is er intensief contact geweest tussen de betrokken gemeenten (Leeuwarden, Vlieland, Terschelling en Harlingen). De betrokken colleges hebben daarop in het najaar van 2025 een positief advies verstrekt over de wenselijkheid van de voorgenomen bestuurlijke fusie tussen CVO Noordwest-Fryslân en OVO Fryslân-Noord. Waarover u via een raadsbrief in begin 2026 bent geïnformeerd (zie bijlage 7).

Daarnaast is de gemeente als statutaire partner betrokken bij de borging van het openbaar onderwijs in de nieuwe stichting. Dit betekent dat de gemeente toestemming moet verlenen voor de daadwerkelijke fusie en in moet stemmen met de nieuwe statuten. De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad van zowel OVO als CVO hebben formeel ingestemd met de fusie. Ook de minister heeft goedkeuring verleend aan de fusie. Het is nu aan de gemeente Leeuwarden, Vlieland, Terschelling en Harlingen om een besluit te nemen rondom de fusie c.q. de statuten van nieuw op te richten Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân.

[1] *VNG: Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs door de gemeenten*

Beoogd effect
Continuïteit van voldoende (openbaar) voortgezet onderwijs en de borging van de diversiteit van het aanbod aan voortgezet onderwijs in de gemeente Harlingen.

Argumenten

1. De schoolbesturen worden gevolgd in aanleiding/motief en doelen van de fusie. De belangrijkste aanleiding voor de fusie is de demografische krimp en krapte op de (onderwijs)arbeidsmarkt. Hierdoor staat een kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod steeds meer onder druk. Het doel van de fusie is dan ook de:
   - Borging van de diversiteit van aanbod aan voortgezet onderwijs, de keuzevrijheid voor ouders en leerlingen en de werkgelegenheid voor het personeel in het werkgebied;
   - Borging van levensbeschouwelijke identiteit van het bijzonder onderwijs en het openbare onderwijs;
   - Samenwerking in plaats van concurrentie en daarmee een beter antwoord op de gevolgen van leerlingendaling.
   - Mogelijke besparing voor de gemeente op de portefeuille onderwijshuisvesting, door een doelmatiger gebruik van gebouwen.

   De situatie waarin een stichting voor bijzonder onderwijs en een stichting voor openbaar onderwijs fuseren tot een samenwerkingsstichting is niet uniek, maar komt regelmatig voor in Nederland. Een vergelijkbare ontwikkeling doet zich momenteel voor in de gemeente Súdwest-Fryslân, waar een koepelorganisatie voor openbaar en bijzonder onderwijs fuseert. Daarnaast heeft zich in het verleden een soortgelijke fusie voorgedaan in gemeente Heerenveen.

2. Het gaat in dit proces nadrukkelijk niet om een fusie van scholen/locaties. Mocht in de toekomst sprake zijn van een feitelijke samenvoeging van schoollocaties, dan zal daarvoor opnieuw toestemming moeten worden gevraagd bij de betrokken gemeenten en het ministerie van OCW, volgens de geldende wet- en regelgeving.

3. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het voorzien in voldoende openbaar onderwijs, maar het bevoegd gezag over het openbaar onderwijs ligt bij OVO. De bestuurskracht van de nieuwe stichting waarin de betrokken schoolbesturen opgaan, wordt juist versterkt door de fusie. Het interne toezicht op de statutaire doelstelling van de nieuwe stichting blijft belegd bij een Raad van Toezicht. De wettelijk vastgelegde externe toezichtstaak van de raad op de continuïteit van het openbaar onderwijs blijft onverminderd van kracht en wordt, voor zover wettelijk vereist, in de nieuwe statuten geborgd (zie hieronder).

4. De WVO 2020 hoofdstuk 3 regelt de overdracht van openbare scholen van de gemeente naar een stichting voor openbaar onderwijs. In lid 6 is bepaald dat de statuten van zo'n stichting een regeling moeten bevatten die de relatie met het openbaar onderwijs waarborgt, waarbij de overheid een 'overheersende invloed' in het bestuur moet behouden.
   - In de nieuwe statuten is vastgelegd dat de gemeenteraden bij benoemingen van leden van de Raad van Toezicht een toetsende rol hebben: zij kunnen een voordracht binnen drie maanden bevestigen of gemotiveerd afwijzen; zonder reactie geldt de benoeming automatisch.
   - Gemeenteraden ontvangen de jaarrekening van de nieuw op te richten stichting en kunnen daarover een zienswijze geven. Daarnaast vindt er minimaal eenmaal per jaar overleg plaats tussen het bestuur en de gemeenten over het onderwijs en de financiële situatie.
   - Daarnaast beschikt de gemeente op grond van de Wet op het primair onderwijs (WVO 2020 hoofdstuk 3 paragraaf 4) over de bevoegdheid om in te grijpen in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur. De gemeente kan in dat geval de maatregelen treffen die noodzakelijk worden geacht om de continuïteit van het openbaar onderwijs te waarborgen.

Kanttekeningen

1. Door de fusie bestaat er geen afzonderlijke stichting meer die uitsluitend de belangen van het openbaar onderwijs behartigt; binnen de nieuwe organisatie worden ook belangen van het bijzonder (christelijk) onderwijs vertegenwoordigd. Dit maakt het uitoefenen van de toezichthoudende rol op het openbaar onderwijs door de gemeente complexer.

Tegenover dit risico staat dat de fusie leidt tot versterking van de bestuurskracht en daarmee tot een robuustere organisatie. Hierdoor worden de continuïteit en kwaliteit van het openbaar onderwijs beter geborgd dan in de situatie waarin de besturen afzonderlijk opereren. De wettelijk vastgelegde externe toezichtstaak blijft onverminderd van kracht en wordt, voor zover vereist, in de statuten verankerd.

2. De bestuurlijke aansturing is fysiek in Leeuwarden gevestigd, waardoor de aandacht voor de belangen van scholen buiten Leeuwarden een aandachtspunt kan zijn.

   Dit verandert feitelijk niet ten opzichte van de huidige situatie. Zowel het bestuur van CVO-NWF als dat van OVO Fryslân-Noord is momenteel in Leeuwarden gevestigd. Het nieuwe bestuur van Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân (FON-F) behartigt de belangen van alle aangesloten scholen in Noord-Fryslân en treedt daarover waar nodig in overleg met de betrokken gemeenten. De fusie leidt daarmee niet tot een verdere fysieke centralisatie van de bestuurlijke aansturing. Dat een bestuur vanuit Leeuwarden ook de belangen van scholen elders kan behartigen, blijkt onder meer uit de recente aansluiting van de scholen op Vlieland en Terschelling bij OVO Fryslân-Noord.

3. De fusie sluit een toekomstige concentratie of samenvoeging van scholen niet uit, waardoor aandacht nodig blijft voor de positie van het voortgezet onderwijs in Harlingen.

   De fusie heeft juist tot doel om kansrijk, divers en thuisnabij onderwijs in Noord-Fryslân voor de langere termijn te borgen. De voorliggende fusie betreft uitsluitend een bestuurlijke en juridische fusie en nadrukkelijk geen samenvoeging van scholen of locaties. Mocht in de toekomst wel sprake zijn van een feitelijke samenvoeging of andere wijziging die gevolgen heeft voor het onderwijsaanbod in Harlingen, dan gelden daarvoor afzonderlijke wettelijke procedures. De gemeente(raad) behoudt daarbij haar wettelijke rol bij de borging van voldoende openbaar onderwijs. De fusie doet aan deze positie geen afbreuk.

4. Door de vorming van één grotere regionale stichting ontstaat meer afstand tussen het schoolbestuur en de afzonderlijke gemeenten.

   De informatie- en overlegpositie van de gemeente blijft na de fusie geborgd. Het college van bestuur legt jaarlijks verantwoording af over onder meer de financiële situatie en het gevoerde beleid. De gemeenteraden ontvangen de jaarrekening en worden in de gelegenheid gesteld daarover een zienswijze te geven. Daarnaast vindt minimaal eenmaal per jaar overleg plaats tussen het bestuur en de betrokken gemeenten over het onderwijs en de financiële situatie. In de praktijk kan daarnaast, evenals in de huidige situatie, periodiek bestuurlijk overleg plaatsvinden met de betreffende portefeuillehouder. Daarmee blijft ook de situatie van het onderwijs in Harlingen onderdeel van de bestuurlijke informatie- en overlegstructuur.

5. Het nieuwe college van bestuur bestaat uit drie bestuurders, waarbij regionale vertegenwoordiging niet afzonderlijk per gemeente is georganiseerd.

   Na de fusie worden de tweehoofdige besturen van CVO-NWF en OVO Fryslân-Noord samengevoegd tot één collegiaal college van bestuur van drie personen. Eén van de huidige bestuurders van CVO-NWF gaat vanwege pensionering niet mee naar de nieuwe organisatie. Hoewel een driehoofdig bestuur in het voortgezet onderwijs niet gebruikelijk is, kiezen de raden van toezicht hier bij de start bewust voor vanwege de intensieve invoeringsfase van de fusie en om beide oorspronkelijke organisaties in het nieuwe bestuur te vertegenwoordigen. De bestuurders vertegenwoordigen daarbij niet afzonderlijke gemeenten of regio's, maar zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de belangen van alle scholen binnen de stichting.

Financiën
De fusie heeft geen financiële effecten voor de gemeente. Mocht er in de toekomst verandering komen, wordt de gemeenteraad hier tijdig over geïnformeerd of indien van toepassing hierover gevraagd een besluit te nemen.

Juridisch
De gemeenteraad heeft op grond van de Wet voortgezet onderwijs 2020 en de geldende statuten een formele rol bij de voorgenomen fusie en de borging van het openbaar onderwijs. De fusie en de statuten van de nieuwe

samenwerkingsstichting behoeven daarom instemming van de betrokken gemeenteraden. De wettelijke bevoegdheden van de gemeenteraad ten aanzien van het openbaar onderwijs blijven na de fusie in stand en zijn, voor zover vereist, geborgd in de nieuwe statuten.

Communicatie
De besluitvorming vindt in dezelfde periode plaats bij de betrokken gemeenten Leeuwarden, Vlieland, Terschelling en Harlingen. In de voorbereiding van de besluitvorming heeft veelvuldig afstemming plaatsgevonden tussen de betrokken ambtenaren van de vier gemeenten, waarbij het proces en de inhoud van de voorstellen zoveel mogelijk op elkaar zijn afgestemd. De communicatie over de fusie richting medewerkers, ouders, leerlingen en overige betrokkenen wordt verzorgd door de beide schoolbesturen. Na besluitvorming wordt het raadsbesluit aan de schoolbesturen kenbaar gemaakt.

Uitvoering
Na de formele fusie zal er een bestuurlijke harmonisatie van de twee stichtingen plaatsvinden.

Bijlagen
1. Brief met het verzoek om fusiebesluit en instemming met de nieuwe statuten, d.d. 3 juli 2026
2. Definitieve fusie-effectrapportage
3. Concept statuten fusie OVO Fryslan Noord en CVO Noord- en West-Fryslan
4. Fusievoorstel
5. Toelichting op het fusie voorstel
6. Brief aankondiging voornemen tot fusie door CVO en OVO, d.d. 9 oktober 2025
7. Raadsinformatiebrief inzake het verstrekken van een positief advies door het college van B&W, d.d. 3 maart 2026

Harlingen, 1 september 2026

Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,	de burgemeester,
J. van Delden	C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Schoolbesturen CVO Noord- en West-Fryslân en OVO Fryslân-Noord gaan samen

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 1 september 2026

Besluit

1. Goedkeuring te verlenen aan de juridische fusie tussen de beide schoolbesturen voortgezet onderwijs, waarbij de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord- en West-Fryslân (hierna: CVO-NWF) zal optreden als 'verdwijnende stichting' en Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Fryslân-Noord zal optreden als 'verkrijgende stichting' en onder de nieuwe naam Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân het vermogen van CVO-NWF verkrijgt.
2. Goedkeuring te verlenen aan de statuten van Stichting Funderend Onderwijs Noard-Fryslân conform het finaal concept.

Besluit aangepast

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 21 oktober 2026

, de voorzitter

, de raadsgriffier